

A

HENNES FAR VAR NORGES MEST FORHATTE MANN

Terbovens datter

FAMILIEPORTRETT: Josef Terboven og hans kone
Ilse sammen med datteren Inge rundt 1936.

MOTE: Tre år var Josef Terbovens datter, Inge, da hun møtte Hitler i august 1938. Hun visste at han pleide å ha sjokolade i en av lommene, og fant raskt frem til sotsakene.

JOSEF TERBOVEN

Ettemavnet Terboven får det fortsatt til å gå kaldt nedover ryggen på dem som opplevde de fem krigsårene. Med sin stilling i Norge var han øverste ansvarlig for henrettelser av et utall mennesker. Terror, mord og tortur overfor motstandsfolk var virkemidler han ikke skygget unna, selv om de aldri ble effektive nok til å knuse den norske motstanden mot nazi-makten.

Josef Antonius Heinrich Terboven ble født i Essen 23. mai 1898. 17 år gammel meldte han seg frivillig til det militære. Da første verdenskrig var over var han löytnant og hadde fått

Jernkorset av begge klasser. I 1925 startet han oppbyggingen av Hitlers parti, NSDAP, i Essen.

21. april 1940 dro han etter ordre fra Hitler til Norge, som rikskommissær for de besatte norske områder.

Historikeren Berit Nokleby utga i 1992 boken «Josef Terboven – Hitlers mann i Norge». Den forteller om en intelligent, kunnskapsrik og målbevisst karriärenazist, som likevel ikke skygget unna for å la motstandsfolk arrestere og henrette.

Fleire tyske forlag har vurdert en tysk oversettelse av biografien, men hittil er ingen avgjørelse fattet.

Lille Inge Terboven ante knapt hvem den smilende mannen hun krøp opp på fanget til, var. Året var 1938. Mannen var rikskansler Adolf Hitler.

OLE MARTIN BJØRKLID
MORTEN JONASSEN (foto)

Tyskland.
Inge Dettmer-Terboven (59), datter av Norges mest forhatte mann under og etter krigen, Reichskommissar Josef Terboven, har gitt Aftenposten som eneste avis et intervju om sine erindringer om faren. Hva Josef Terboven utrettet under krigen, som Hitlers øverste leder i Norge, ønsker hun ikke å ta stilling til.

– Det tilhører en fortid jeg ikke hadde noen innflytelse over. For meg var min far en mann som viste omsorg og varme når han var hjemme, sier hun.

Dettmer-Terboven var nærmere fem år da faren fikk ordre om å reise til Norge i april 1940. I dag lever hun sammen med sin mann i en mellomstor by i Tyskland. Hun ønsker ikke at det blir oppgitt hvor hun bor av frykt for reaksjoner fra nynazister.

Bildet av Adolf Hitler med Inge Terboven på fanget har tidligere ikke vært publisert. Inge Dettmer-Terboven husker at bildet ble tatt. Hun var litt over tre år. Sammen med moren var hun på sykebesøk hos faren. Han hadde nettopp overlevd en flyulykke og lå skadet på sykehuset. Der dukket Hitler opp sammen med Heinrich Himmler, øverste sjef for SS og politiet.

– Jeg visste at Hitler alltid hadde sjokolade på seg. Derfor benyttet jeg anledningen til å stikke hånden i lommen hans for å finne et stykke, sier hun.

Hitler tok seg tid til å prate med henne. I private sammenhenger snakket føreren ikke høytysk. Med sin østerriske bakgrunn høstes språket mer ut som dialekt.

– Jeg satt på fanget og dro et lomme-tørkle ut av lommen hans. – Jaså, leker du med mitt «taschentücherl» (østerrisk dialekt for lomme-tørkle), sa Hit-

FORTS. NESTE SIDE

PRIVAT FOTO

Inge Dettmer-Terboven:

Med bunad fra pappa ^{Ap} Terboven ^{10/9-94}

Josef Terbovens datter, Inge Dettmer-Terboven, forteller sin historie i et eksklusivt intervju med Aftenposten. Hun vokste opp i den innerste sirkelen i Nazi-Tyskland, og fant bestandig sjokolade i Hitlers lomme når hun satt på fanget hans. Datteren var fem år da Terboven ble sendt til Norge i 1940. Hun tegner et annet bilde av ham enn den Terboven nordmenn husker.

Side 13

FOTO: MORTEN JONASSEN

NORSK BUNAD: Josef Terboven sendte norsk bunad til datteren Inge Dettmer-Terboven. Hun bor i dag sammen med sin mann i Tyskland, og er redd for å besøke Norge.

Ap 21/9 - 94

Terboven

10. september er for oss som gjennomlevet okkupasjonen, for alltid brent inn i hukommelsen som en av krigens aller mørkeste og verste dager. Unntakstilstand, standrett og henrettelsen av Viggo Hansteen og Rolf Wickstrøm – alt på Josef Terbovens initiativ.

Vi våkner fremdeles på denne dagen med gru i sinnet. I år finner vi i Aftenposten et intervju med Terbovens datter og en søtladen historie om sjokolade i Hitlers lomme.

Har Aftenposten tenkt på hvilke reaksjoner dette kan vekke – særlig hos Terbovens ofre og deres etterlatte. På 10. september hadde det vært mer på sin plass med et intervju med en av ofrenes etterlatte.

HARALD CHRISTENSEN, Oslo